

ANALÝZA VÝVOJE PŘÍPRAVY NA MANŽELSTVÍ V SR, PROBLÉMY A VÝZVY

Marián Feduš

V tomto príspevku by som rád predstavil situáciu v oblasti administratívnej, čo do prípravy na sviatosť manželstva na Slovensku. V každej diecéze sú nejaké zvláštnosti, ale vo všeobecnosti sa postupuje asi takto.

Tento príspevok rozčlením tak, že najprv sa budem venovať snúbencom, ktorí uzavierajú manželstvo po prvý krát a potom sa zameriam na problémové manželstvá, resp. neusporiadané.

Prvý krok, ktorý nasleduje pri zhlásení sa snúbencom na farskom úrade je ten, že snúbenci vypíšu žiadosť o cirkevný sobáš. V tejto žiadosti sa hneď zistia nacionálne snúbencom, ich duchovný a sviatosťný život, prípadné prekážky ale i ich snaha o budúci katolícky orientovaný život. Samozrejme, že túto žiadosť vyplňuje každý zo snúbencom na osobitné tlačivo.

Ďalej farár napíše so žiadateľmi o sobáš cirkevnú zápisnicu. V nej sú už úradným a administratívnym spôsobom hodnoverne napísané všetky veci, ktoré boli v žiadosti o sobáš uvedené. Túto zápisnicu vypisuje kňaz vo farnosti, v ktorej bude sobáš, no nemusí to byť vždy tak. Ak dáva v zmysle kán. 1115 CIC licenciu inému farskému úradu asistovať pri uzavieraní manželstva môže ho i poveriť spísaním tejto zápisnice.

Táto cirkevná zápisnica po uzavretí svia-

tostného manželstva a podpísaní snúbenkami ostáva v archíve farského úradu.

Snúbencom dávame ešte brožúrku s názvom *Poučenie o sviatosti manželstva*,¹ a v mnohých farnostiach aj krátke zhrnutie základov katolíckeho sviatosťného manželstva – jej názov je *Sviatosť manželstva*. Tieto tlačoviny si snúbenci preštudujú a ich obsah je potom predmetom náuky pred sobášom. Snúbenci ešte predložia krstné listy, tie tvoria prílohu cirkevnej zápisnice.

Farár farnosti kde bude sobáš potom pošle snúbencom na úrad štátnej správy (Mú, oú), kde snúbenci na Matričnom úrade spíšu štátnu zápisnicu pod dohľadom matrikára. Túto zápisnicu snúbenci donesú na farský úrad miesta konania sobáša. Po vyslúžení si sviatosti manželstva snúbencami túto snúbenkami a asistujúcim kňazom podpísanú a opečiatkovanú zápisnicu snúbenci alebo farár doručia na matričný úrad, na ktorom im vydajú na jej základe sobášny list (štátny).

Právne náležitosti sobáša, ktorý akceptuje štát sú uvedené v usmernení o tom, že cirkevný sobáš je platný i pred štátom. Toto platí od 1. 7. 1992.²

Ďalšie usmernenie vydané MV SR sekciou verejnej správy hovorí o praktickom vykonávaní zápisov do štátnych matrik.³

Poučenie pre snúbencom vo veciach sobáša

vo vzťahu k štátnemu právu je prílohou žiadosti o uzavretie manželstva, ktorú snúbenci vypíšu na matrike.

Teraz prejdem k spôsobu konania pred-sobášnych náuk. Náuky spravidla bývajú na farskom úrade a vedie ich asistujúci kňaz. Na prvej náuke dáme snúbencom až je to nutné na oživenie viery tlačovinu s názvom *Základné modlitby a poučky nášho náboženstva*. Obsahuje všetko základné na oživenie teoretických znalostí snúbencov z katechizmu. Na tejto prvej náuke sa opakuje vierouka a sviatosti. Na druhej náuke pred sobášom sa venujeme zvlášť sobášnemu obradu a vlastnej sviatosti manželstva, skúmame jednotlivé prekážky a vysvetľujeme podstatu sviatosti manželstva. Dohodneme termín sv. spovede v zmysle kán. 1065 §2 CIC.

Čo sa týka neusporiadaných manželstiev, tieto ležia na srdci každého biskupa.

Kongregácia pre učenie viery vyzýva kňazov, aby venovali osobitnú starostlivosť neusporiadaným manželstvám. Manželia žijúci v neusporiadanom manželstve nemôžu pristupovať ku sviatostiam a prijímať cirkevné funkcie, ale nie sú vylúčení z cirkevného spoločenstva.

Takýto manželia sú poučení, že ich účasť na živote Cirkvi sa nemôže redukovať jedine na otázku prijímania Eucharistie. Môžu duchovne prijímať, modliť sa, rozjímať, konať skutky spravodlivosti a lásky k blížnemu.

Pristupovať ku sviatostiam môžu len vtedy, ak sú už prestarlí a žijú ako brat a sestra. Aj v takomto prípade potrebujú povolenie od biskupského úradu a treba sa vyhnúť pohoršeniu.

Žiadosti o povolenie pristupovať k sviatostiam nevinnej rozvedenej stránke riešia biskupi spravidla takto. Nevinná stránka z roz-

vedeného manželstva podáva žiadosť o povolenie pristupovať ku sviatostiam sama a nie farský úrad, ako je uvedené v knihe *Pomocník pastoračného kňaza*.⁴ Farský úrad až po preskúmaní prípadu, či ide o nevinnú stránku, odporučí alebo neodporučí túto žiadosť⁵ biskupskému úradu.

Teraz by som uviedol striktne administratívne predpisy vo vzťahu k sviatosti manželstva. Najprv si všimnem zahlásenie sobášov na fare.

V snahe o dobrú prípravu snúbencov na prijatie sviatosti manželstva sa snúbenci upozorňujú, aby sa hlásili na farských úradoch tri mesiace pred prijatím sviatosti manželstva.

Ďalej je to príprava na prijatie manželstva. Kňazi majú povinnosť pristupovať k náukám pred sobášom svedomito.

V duchu mravnej a duchovnej obnovy a prípravy na prijatie kresťanského manželstva sa odporúča kňazom, aby ešte pred požiadaním o prijatie tejto sviatosti sa mladým ľuďom plne venovali. Majú im poskytnúť vhodný študijný materiál napr. literatúru, kazety, prednášky s veriacimi lekármi.

Problém vznikol po legalizácii cirkevného sobáša štátnou (občianskou autoritou) a to tento: Je prípustný v tom istom dni cirkevný aj civilný sobáš? Na túto otázku odpovedá biskup Vladimír Filo. Odpoveď uvádzam v plnom znení, lebo v súčasnosti pomôže mnohým kňazom ako pastoračná smernica:

„Na Váš problém, ktorý sa týka sobášov, Vám po telefonickom rozhovore s pracovníčkou MV SR, odbor matrik, odpovedám, že nie je prípustný dvojité sobáš, čiže cirkevný i civilný, pretože z toho vznikajú mnohé ťažkosti. Snúbenci si musia vybrať jednu formu sobáša. Ak si vybrali civilnú a potom sa chcú

sobášť aj cirkevne, tento cirkevný sobáš sa už nemôže hlásiť do štátnej matriky a nevyplňajú sa ani príslušné tlačivá. Treba to však kvalifikovať, ak ide o takých, ktorých viaže kánonická forma, ako pohrdanie sviatosťou. Civilný sobáš nie je teda prípustný ani pred, ani po cirkevnom sobáši, ak má mať tento cirkevný sobáš aj civilno-právne účinky. Je jedno, či je to v ten istý deň alebo inokedy.⁶

Záverom, keď porovnávam a analyzujem predpisy CIC 1983 a prax v slovenských di-

ecézach, zisťujem, že biskupi vydali všetky predpisy vo vzťahu k sviatosti manželstva aplikované na podmienky našich diecéz v maximálne možnej miere.

Musíme uznať, že v dnešnej dobe sekularizácie sa musí dodržiavať CIC v detailnom rozsahu, aby sa nekonzervoval starý predkoncilový pohľad na vieru, ale pohľad v duchu *Sentire cum Ecclesia* ako ho aj vysvetľuje CIC a biskupi aplikujú pre svoje partikulárne cirkvi.

Poznámky

¹ *Poučenie o sviatosti manželstva* zo dňa 17. 7. 1990. Trnava 1990.

² Inštrukcia Ministerstva vnútra Slovenskej Republiky č. 575/92.

³ Inštrukcia Ministerstva vnútra Slovenskej Republiky č. 203/94.

⁴ Štefan Janega, *Pomocník pastoračného kňaza*, Bratislava 1988, s. 91.

⁵ Podľa vzoru uvedeného v Š. Janega, *Pomocník...*, s. 92.

⁶ *Acta curiae episcopalis Rosnaviensis*, 2/1993, § 3; por. kán. 22 CIC; *Partikulárne právo Rožňavskej diecézy vydané biskupom J. Exc. Mons. Eduardom Kojnokom v rokoch 1990–1998*, zozberal M. Feduš, Rožňava 1999, s.15.